

Besluit van de gemeenteraad van de gemeente Gulpen-Wittem houdende regels omtrent armoede

VOORWOORD WETHOUDER FRANSSSEN

Armoede en schulden pakken we samen aan!

Ook in de gemeente Gulpen-Wittem leven mensen in armoede en schulden. Financiële zorgen grijpen in op het fundament van iemands leven. De langdurige stress die armoede veroorzaakt zorgt voor somberheid en depressiviteit, waardoor mensen niet meer vooruit kunnen kijken en soms onverstandige beslissingen nemen. Daarnaast zorgt het voor allerlei andere psychosociale- en gezondheidsproblemen en sociale uitsluiting.

Als portefeuillehouder voor het sociale domein voel ik een verantwoordelijkheid om mensen te beschermen tegen armoede en schulden en ze te helpen als ze toch problemen krijgen. Ik vind dat iedereen in staat moet zijn om mee te kunnen doen en erbij te kunnen horen. Er is veel kennis over armoede en schulden. Kennis over wie het (mogelijk) treft, bijvoorbeeld door een levensgebeurtenis zoals een scheiding of plotseling verlies van baan en inkomen. We weten dat armoede overgaat van generatie op generatie. Deze kennis en de bijbehorende instrumenten moeten we inzetten om mensen vooruit te helpen.

Armoede moet gewoon een gespreksonderwerp worden.

In dit beleidsplan schetsen we de contouren van het beleid dat richting geeft aan deze persoonlijke ambitie. De uitvoering hiervan doen we niet alleen maar pakken we samen aan. Met onze netwerkpartners maar zeker ook met de lokale organisaties, vrijwilligers, cliëntenorganisaties en onze Adviesraad Sociaal Domein. Met iedereen die hier een rol in heeft! Laten we er samen de schouders onder zetten!

Piet Franssen,

Wethouder Sociaal Domein

1. INLEIDING

Voor u ligt het beleidsplan Armoede 2021-2025 gemeente Gulpen-Wittem. Met dit plan geven we richting aan ons armoedebeleid voor de komende vier jaar. Bij het opstellen van dit beleidsplan is rekening gehouden met het in het najaar van 2019 door onze raad vastgestelde beleidsplan Sociaal Domein 2020-2024 gemeente Gulpen-Wittem: 'Iedereen doet mee!'.

Het meest recente armoedeplan, dat door binnen onze gemeente door het college is vastgesteld op 21 februari 2017, is het Actieplan Armoede gemeente Gulpen-Wittem 2017 e.v., waarin bepaalde doelstellingen en lijnen zijn uitgezet. Veel zaken zijn nog steeds actueel en zijn ook in dit nieuwe plan opgenomen. Dat wat goed is, wordt behouden. Daar waar we kunnen verbeteren, wordt dit gedaan. Het actieplan was echter geen beleidsplan, maar een uitvoeringsplan en het is dus niet door de raad vastgesteld. Het bovenliggend beleidskader voor dit actieplan vormden de beleidskaders, beleidsplannen, verordeningen en uitvoeringsbesluiten op het gebied van de Participatiewet, Wmo, Jeugd en de Toekomstagenda Sociaal Domein Maastricht-Heuvelland.

Het Actieplan Armoede gemeente Gulpen-Wittem 2017 heeft geleid tot een ruimhartig armoedebeleid binnen onze gemeente. Zeker voor kinderen in armoede is er een zeer uitgebreid kindpakket (regeling maatschappelijke participatie, schoolkostenregeling, Stichting Leergeld, Jeugdfonds Sport en Cultuur, Nationaal Jeugdombij) ontstaan.

Verder heeft onze raad in oktober 2019 nog besloten tot het verruimen van de inkomensgrens voor bijzondere bijstand en minimaregelingen van 100% naar 110% van de geldende bijstandsnorm. Zo is het mogelijk, dat mensen met een inkomen dat net boven bijstandsniveau ligt (bijvoorbeeld inkomsten uit arbeid, WW, AOW, WIA etc.) voor bijzondere kosten bijzondere bijstand kunnen aanvragen en een beroep op de bestaande minimaregelingen kunnen doen.

In de hiernavolgende hoofdstukken wordt er verder ingegaan op het begrip armoede, onze visie en onze doelen, de aanpak van armoede, preventie en vroegsignalering, monitoring, evaluatie en communicatie, financiën en wettelijke en gemeentelijke kaders.

2. ARMOEDE

2.1. WAT IS ARMOEDE?

Er zijn diverse definities van armoede die op verschillende plaatsen gehanteerd worden. In de gemeente Gulpen-Wittem hanteren we de volgende definitie:

“Armoede, of beter gezegd inkomensarmoede, is gedefinieerd als het hebben van onvoldoende geld (inkomen) om een bepaald consumptieniveau te realiseren, dat in Nederland als minimaal noodzakelijk wordt geacht.”

De bron van deze definitie is het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS). Zij rapporteren één keer per twee jaar welke ontwikkelingen ze zien in het armoederisico van huishoudens en personen in Nederland.

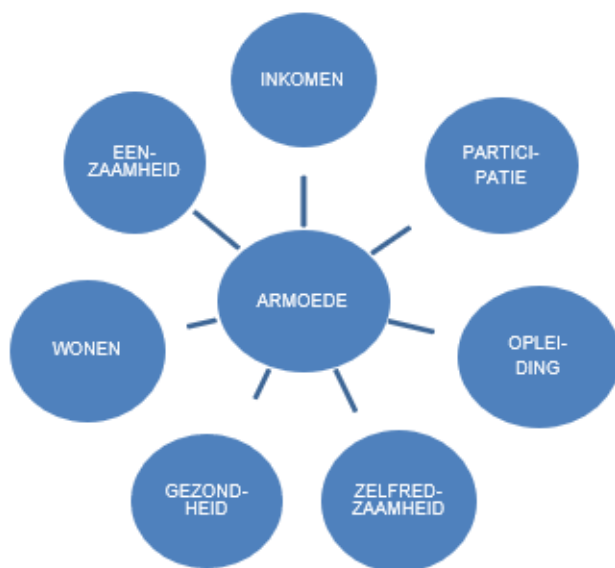
Uit het regionaal armoedeonderzoek, dat in 2016 is gedaan in de regio Maastricht-Heuvelland, is de volgende toevoeging gedaan op hoe we armoede zien:

“Armoede is een complex verschijnsel met veelal samenhangende dimensies (inkomen, maatschappelijke participatie, opleidingsniveau, gezondheid, zelfredzaamheid, wonen en leefomgeving¹), waarin het toekomstperspectief een belangrijk onderscheidend kenmerk is, vooral in situaties waarin niet of nauwelijks uitzicht is op werk of verandering van leefsituatie.”

Oorzaken waardoor mensen in armoede komen zijn bijvoorbeeld het verlies van een baan en daarmee inkomen, echtscheiding, faillissement van een eigen bedrijf, ziekte/handicap waardoor iemand niet kan werken.

Bovenstaande geeft aan, dat er breed gekeken moet worden op armoede. Zowel in de preventieve als curatieve sfeer dient er samenhang gezocht te worden binnen de verschillende leefgebieden en dus ook binnen de verschillende beleidsterreinen van de gemeente.

Onderstaande figuur geeft dit ook weer:

2.2. ARMOEDE IN GULPEN-WITTEM

Op 3 september 2019 bracht het Sociaal en Cultureel Planbureau (samen met het CBS en met medewerking van het UWV) haar armoedeonderzoek uit onder de naam Armoede in Kaart 2019.

Van alle 388 gemeenten die Nederland in 2017 telde, hadden in totaal 68 gemeenten een armoedepercentage boven het landelijke gemiddelde van 5,7%. De gemeente Gulpen-Wittem had in 2017 een armoedepercentage van 4,2%, ruim beneden het landelijke gemiddelde. Na 2013 daalde de armoede in de meeste gemeenten, zo ook in Gulpen-Wittem.

1) Sociale contacten en sociale vaardigheden.

In de tabellen hierna vindt u de meest recente cijfers² voor gemeente Gulpen-Wittem, afgezet tegen de cijfers uit voorgaande jaren en de cijfers van de andere 5 gemeenten in Maastricht-Heuvelland. Er wordt specifiek ingegaan op de armoedecijfers onder kinderen, gepensioneerden en zelfstandigen.

Personen onder de armoedegrens (in procenten en aantallen)												
	GW	GW	EM	EM	Ma	Ma	Me	Me	Vaa	Vaa	Val	Val
2017	4,2%	593	3,0%	754	8,2%	8563	3,5%	653	9,4%	855	5,0%	799
2015	4,4%	626	3,6%	886	8,6%	8969	4,1%	770	9,3%	851	5,4%	861
2013	4,9%	692	4,1%	992	10,2%	10711	4,6%	864	11,1%	1029	6,8%	1098
2011	4,1%	591	3,8%	917	8,6%	9037	4,0%	761	10,7%	994	5,9%	966

Minderjarige kinderen onder de armoedegrens (in procenten en aantallen)												
	GW	GW	EM	EM	Ma	Ma	Me	Me	Vaa	Vaa	Val	Val
2017	6,4%	131	4,1%	174	10,9%	1710	4,8%	150	14,4%	179	6,8%	161
2015	5,8%	124	4,9%	213	12,7%	2043	5,7%	186	15,7%	201	7,7%	192
2013	6,8%	152	6,2%	283	13,3%	2190	6,7%	231	15,3%	211	9,2%	237
2011	5,2%	124	4,7%	227	11,6%	1995	5,9%	213	15,1%	219	7,9%	216

Gepensioneerden onder de armoedegrens (in procenten en aantallen)												
	GW	GW	EM	EM	Ma	Ma	Me	Me	Vaa	Vaa	Val	Val
2017	2,7%	101	2,1%	123	3,4%	849	2,1%	100	4,1%	104	3,0%	131
2015	3,0%	110	2,0%	117	3,2%	777	2,0%	98	3,5%	89	2,6%	111
2013	2,5%	88	1,6%	93	3,8%	911	1,8%	83	5,1%	125	2,9%	123
2011	2,3%	78	2,1%	117	3,6%	853	2,0%	91	5,2%	123	2,7%	110

Zelfstandigen onder de armoedegrens (in procenten en aantallen)												
	GW	GW	EM	EM	Ma	Ma	Me	Me	Vaa	Vaa	Val	Val
2017	7,0%	88	5,7%	112	10,9%	676	6,7%	91	11,5%	71	8,6%	113
2015	8,0%	98	7,2%	139	11,4%	690	7,5%	107	14,0%	87	9,4%	132
2013	7,7%	91	7,7%	145	13,3%	791	7,5%	105	16,5%	97	11,4%	158
2011	7,8%	95	7,2%	139	11,7%	674	6,4%	87	14,3%	85	9,9%	137

EM = Eijsden-Margraten
 GW = Gulpen-Wittem
 Ma = Maastricht
 Me = Meerssen
 Vaa = Vaals
 Val = Valkenburg aan de Geul

3. WETTELIJKE EN GEMEENTELIJKE KADERS

Participatiewet

Sinds 1 januari 2015 is de Participatiewet van kracht. De gemeente is verantwoordelijk voor alle mensen die kunnen werken, maar daarbij wel ondersteuning nodig hebben. Van gemeenten wordt verwacht, dat zij deze groeiende doelgroep ondersteuning biedt, zodat zij aan het werk gaan. Waar nodig is er ondersteuning om het salaris aan te vullen tot de geldende bijstandsnorm (inkomensondersteuning).

De wet regelt onder andere de verstrekking van bijzondere bijstand. De gemeente kan bijzondere bijstand verstrekken voor noodzakelijke kosten die de inwoner zelf niet kan betalen. Kosten die de inwoner door bijzondere omstandigheden moet maken en die nergens anders vergoed worden, ook niet via de

2) Dit zijn de cijfers van het CBS en die zijn maar tot en met 2017 bijgewerkt.

(zorg)verzekering. Het gaat niet om bijstand voor huur, gas, water, licht en levensonderhoud. Bijzondere bijstand is eenmalig of periodiek. Periodieke bijzondere bijstand is bijvoorbeeld woonkostentoeslag, die maandelijks wordt uitbetaald.

De verstrekking van bijzondere bijstand hangt af van de draagkracht: de mogelijkheid van mensen om bepaalde kosten zelf te betalen. Of dit lukt, hangt af van het inkomen en het vermogen en van de persoonlijke en sociale omstandigheden, zoals de gezinssamenstelling, de aanwezigheid van een netwerk en de buurt waar iemand woont.

Wet gemeentelijke schuldhulpverlening (Wgs)

De Wgs is sinds 1 juli 2012 van kracht en vormt het belangrijkste kader voor de schuldhulpverlening in de gemeente. Op grond van deze wet hebben gemeenten een wettelijke taak met betrekking tot de schuldhulpverlening. De gemeente heeft de verantwoordelijkheid om schuldhulpverlening te bieden aan inwoners. Hierbij moet niet alleen aandacht zijn voor het oplossen van de financiële problemen, maar ook voor eventuele bijkomende omstandigheden die in verband kunnen staan met de financiële problemen, zoals psychosociale factoren, relatieproblemen, woonsituatie, gezondheid, verslaving of gezinssituatie. Het is belangrijk om bij schuldhulpverlening de oorzaken die ten grondslag liggen aan het ontstaan van schulden, zo mogelijk, weg te nemen. Hetzelfde geldt voor het wegnemen van omstandigheden die het oplossen van problematische schulden in de weg staan.

Actieplan Armoede gemeente Gulpen-Wittem 2017 e.v.

Dit beleidsplan is een vervolg op het Actieplan Armoede uit 2017. Hierin zijn bepaalde doelstellingen en lijnen uitgezet en op basis daarvan is de huidige uitvoering vormgegeven. Veel zaken zijn nog steeds actueel en zijn ook in het nieuwe plan opgenomen. Dat wat goed is, wordt behouden. Daar waar we kunnen verbeteren, wordt dit gedaan.

Beleidsplan Schuldhulpverlening gemeente Gulpen-Wittem 2018-2021

De Wet gemeentelijke schuldhulpverlening schrijft voor dat de gemeenteraad daarvoor (tenminste) elke 4 jaar een beleidsplan schuldhulpverlening vaststelt. Het plan bevat de hoofdzaken van het gemeentelijke beleid voor wat betreft de integrale schuldhulpverlening en het voorkomen van schuldproblematiek.

Op 25 januari 2018 heeft de gemeenteraad van de gemeente Gulpen-Wittem het Beleidsplan Schuldhulpverlening gemeente Gulpen-Wittem 2018-2021 vastgesteld.

Coalitieprogramma 2020-2022 gemeente Gulpen-Wittem

In het coalitieprogramma van de gemeente Gulpen-Wittem 'Samen met de inwoners voor een stabiel bestuur' is het volgende met betrekking tot de aanpak van armoede opgenomen: 'Naar verwachting zullen door de Covid-19-pandemie werkloosheid en armoedeproblematiek toenemen. Anderzijds zien we dat er ook innovaties en nieuwe banen ontstaan. Wij willen een raadsconferentie organiseren met onze partners op dit terrein over de sociale problematiek, het armoedebeleid en de ontwikkelingen in de schuldhulpverlening.'

Beleidsplan Sociaal Domein 2020-2024

Op 24 oktober 2019 heeft de gemeenteraad van Gulpen-Wittem het beleidsplan Sociaal Domein 2020-2024 "Iedereen doet mee!" vastgesteld. Dit beleidsplan geldt alleen voor de gemeente Gulpen-Wittem. In 2020-2024 willen we bereiken dat zoveel mogelijk inwoners meedoen in onze samenleving. Meedoen is gezond en houdt fit, verzacht eenzaamheidsgevoelens en geeft betekenis aan het leven. Economische zelfstandigheid en bestrijding van armoede maken ook onderdeel uit van het Beleidsplan Sociaal Domein. In het onderhavige Beleidsplan Armoede wordt hier uitgebreider op ingegaan. Op 5 september 2019 vond een raadsconferentie plaats in verband met het Beleidsplan Sociaal Domein. Raadsleden gaven toen al aan, dat zij armoedebestrijding binnen onze gemeente één van de belangrijkste thema's vinden.

4. VISIE EN DOELLEN

4.1. VISIE

In onze visie is armoede een complex probleem, wat vraagt om een benadering op diverse leefgebieden. Oorzaken en gevolgen van armoede kunnen verschillen van persoon tot persoon, wat vraagt om maatwerkoplossingen. Hiervoor is een goede samenwerking met ketenpartners essentieel.

We willen armoede voorkomen en bestrijden door de persoonlijke situatie van onze inwoners duurzaam te verbeteren. We willen dat de overerving van armoede wordt voorkomen door extra aandacht te geven aan kinderen/gezinnen. Hiervoor wordt er ook samenhang gezocht met andere beleidsterreinen, zoals re-integratie, participatie, gezondheidszorg, jeugdzorg, maatschappelijke ondersteuning, onderwijs, kinderopvang, laaggeletterdheid, inburgering en wonen.

4.2. DOELEN

In het Actieplan Armoede gemeente Gulpen-Wittem 2017 zijn een aantal uitgangspunten/doelen benoemd, welke nu nog steeds actueel zijn:

Integrale aanpak en het versterken van de zelfredzaamheid:

Door armoede te bekijken op diverse leefgebieden en de gevolgen daarvan, is dit in samenhang aan te pakken. We vertrouwen op het vermogen van onze inwoners om hun eigen problemen met hun netwerk op te lossen, waar dat nodig is helpen we hierbij met als doel inwoners en hun sociale netwerk te ondersteunen bij de verbetering van hun zelfredzaamheid;

Toegankelijkheid:

We willen dat onze gemeentelijke minimaregelingen en de regelingen voor minima die we daarnaast ondersteunen goed toegankelijk zijn. Degenen voor wie ze bedoeld zijn, moeten ze gemakkelijk kunnen vinden, begrijpen en kunnen aanvragen;

Preventie en vroegsignalering :

We willen verborgen armoede signaleren en waar mogelijk in samenwerking met ketenpartners armoede bespreekbaar maken. Schulden willen we liefst zoveel mogelijk voorkomen en/of zoveel mogelijk in een vroeg stadium aanpakken. Het Beleidsplan Schuldhulpverlening ondersteunt hierbij om ook bij schulden preventief te handelen;

Kinderen:

Als we bij het begin willen beginnen, dan zijn kinderen vanzelfsprekend een specifieke groep die extra aandacht verdient in de aanpak van armoede. Het bereik onder kinderen in armoede die gebruik maken van het kindpakket willen we vergroten. Dit helpt om hun ontwikkelkansen te vergroten.

Samen aan de slag:

Zowel intern binnen de gemeente als extern richting ketenpartners is het belangrijk om in de aanpak van armoede actief verbinding met elkaar te hebben. Als gemeente faciliteren we hierin en helpen bij het leggen van verbindingen. Binnen onze gemeente zijn er meerdere vrijwilligersorganisaties actief om armoede te bestrijden. Zij bieden mensen op een laagdrempelige manier hulp. Ook wordt waar nodig en mogelijk samengewerkt met de gemeenten binnen de regio Maastricht-Heuvelland en Sociale Zaken Maastricht-Heuvelland.

5. AANPAK

5.1. INTEGRALE AANPAK EN VERSTERKEN VAN DE ZELFREDZAAMHEID

Door armoede te bekijken op diverse leefgebieden en de gevolgen daarvan, is dit in samenhang aan te pakken. We vertrouwen op het vermogen van onze inwoners om hun eigen problemen met hun netwerk op te lossen, waar dat nodig is helpen we hierbij met als doel inwoners en hun sociale netwerk te ondersteunen bij de verbetering van hun zelfredzaamheid.

Door het stimuleren van een integrale aanpak zorgt dit met het perspectief van de inwoners voor een samenhangende aanpak die aandacht heeft voor alle leefgebieden. De behoefte van de burger is hierbij leidend. Daarnaast werken professionals met elkaar samen en stemmen processen, hun werkwijze en expertise op elkaar af om tot een gezamenlijk plan voor de burger te komen. Zo voorkomen we dat bureaucratische verkokering plaatsvindt en dat instellingen, hulpverleners en overheden met elkaar samenwerken in plaats van langs elkaar heen.

Het doel daarvan is, dat burgers weer zelfredzaam worden: dat zij in staat zijn om, eventueel met behulp van hun eigen netwerk, voor zichzelf te zorgen en hun problemen op te lossen.

De verwachting is, dat integraal werken de dienstverlening op de lange termijn niet alleen effectiever, maar ook goedkoper maakt.

Wat gaan we doen?

- Huidige regelingen en voorzieningen continueren;
- Meer mogelijkheden bieden voor maatwerk binnen de regelingen passend bij de situatie. Wanneer inwoners een beroep doen op een regeling of voorziening, zal gekeken worden hoe de situatie duurzaam verbeterd kan worden, door naar alle leefgebieden te kijken en een integraal plan op te stellen;
- Medewerkers in de toegang (Wmo, Jeugd, Sociale Zaken) zijn geschoold in sociale netwerkversterking. Zij kunnen bij armoedevraagstukken zorgen, dat hun kennis bijdraagt aan het integrale aanpak door samen met het netwerk te bekijken welke oplossingen er mogelijk zijn en wie waarbij kan ondersteunen. Indien nodig kan de medewerker hier een regierol in pakken;
- We staan open voor innovatie en willen samen met burgers en onze partners participeren in innovatieve projecten. We volgen ook de landelijke ontwikkelingen op dit gebied en we willen leren van vooruitstrevende praktijkvoorbeelden van elders uit het land. Zo is er een sportfonds voor volwassenen ontwikkeld waarvan wij gaan onderzoeken of het zinvol is om daar aan deel te gaan nemen.

5.2. PREVENTIE EN VROEGSIGNALERING

Armoede is nog steeds een thema waarover niet open wordt gesproken. De drempel om hulp te vragen bij schulden of in een situatie waarin je lastig rond kunt komen, blijft hoog.

Dit blijkt uit verschillende rapporten en publicaties. Mensen wachten te lang voordat ze om hulp vragen. **Armoede moet gewoon een gespreksonderwerp worden.**

We willen verborgen armoede signaleren en waar mogelijk in samenwerking met ketenpartners armoede bespreekbaar maken. Schulden willen we liefst zoveel mogelijk voorkomen en/of in een vroeg stadium aanpakken. Het Beleidsplan Schuldhulpverlening ondersteunt hierbij om ook bij schulden preventief te handelen.

Wat gaan we doen?

- Scholing organiseren voor onze toegangsmedewerkers (Wmo, Jeugd en Participatie) om alerter te zijn op signaleren van armoede. Het team Sociaal Domein (Jeugd, Participatiewet, Wmo) moet een belangrijke preventieve en signalerende rol gaan spelen. Bij een keukentafelgesprek moet de professional alert zijn op signalen van armoede;
- Huisartsen informeren over signalen van armoede, zodat zij kunnen verwijzen naar de toegangsmedewerker die aan hun praktijk is gekoppeld. Thema armoede meenemen in de op maat afspraken die er met huisartsen gemaakt gaan worden;
- Afspraken maken met het BKR, woningcorporaties, energieleveranciers, waterbedrijven zodat die een beperkte betaalachterstand al bekend maken bij de gemeente;
- Inzetten op financiële voorlichting voor kinderen (No Credit game Over). Als kinderen al leren hoe zij hun financiële zelfredzaamheid kunnen bevorderen, dan kunnen ze de opgedane ervaring gebruiken als ze op latere leeftijd geconfronteerd worden met financiële vraagstukken;
- Het aanleren van een gezonde leefstijl is een investering in de toekomst. Daarom zijn er verschillende programma's om kinderen (en hun ouders) te ondersteunen bij een gezonde leefstijl. Naast deze leefstijlprogramma's versterken we het netwerk van professionals rondom de scholen (de zorgcoördinator, de jeugdgezondheidszorg, het schoolmaatschappelijk werk);
- Scholen en verenigingen meer betrekken bij het signaleren van verborgen armoede;
- Een goede, afgeronde schoolopleiding is een belangrijke voorwaarde om een baan te kunnen vinden. Een betaalde baan is een belangrijke voorwaarde om niet in armoede terecht te komen. Dat betekent, dat we initiatieven die bevorderen dat kinderen deel kunnen blijven nemen aan onderwijs en onderwijs gerelateerde zaken, ondersteunen.

5.3. EXTRA AANDACHT VOOR KINDEREN

Kinderen die opgroeien in armoede, lopen een grotere kans om zelf later ook in armoede te leven. In Gulpen-Wittem groeien ongeveer 131 minderjarige kinderen op in armoede (cijfers 2017). Kinderen die opgroeien in armoede hebben het lastig om gewoon mee te doen.

In Gulpen-Wittem hebben we daarom een uitgebreid kindpakket samengesteld met regelingen van de gemeente, landelijke en lokale initiatieven. Dit pakket voorziet in basisbehoeften zoals eten en kleding, maar ook diverse regelingen om mee te doen aan de samenleving.

Er bestaan verschillende landelijke, regionale en lokale fondsen die zich richten op het vergroten van de kansen om mee te doen. Deze fondsen ontvangen een jaarlijkse bijdrage van de deelnemende gemeenten.

Aanbeveling kindpakket	Gulpense kindregelingen	Opmerkingen/aanvullingen
Basisbehoeften	V	Middels de bijzondere bijstand, het Nationaal Jeugdombijten en de Voedselbank zijn de basisbehoeften gewaarborgd
Meedoen aan de samenleving	V	Geborgd door de regeling maatschappelijke samenleving participatie, de schoolkostenregeling, Stichting Leergeld, Jeugdfonds Sport en Cultuur, Nationaal Fonds Kinderhulp
Vouchers voor basisbenodigdheden zoals een stel winterkleden en zomerkleden	V	Er wordt in Gulpen-Wittem niet gewerkt met vouchers. Via de Kledingbank en een stel winterkleden en particuliere initiatieven (bijvoorbeeld van Vluchtelingenwerk) wordt kinderkleding verstrekt
Zwemdiploma	V	Via het Jeugdfonds Sport wordt zwemdiploma. A,B,C vergoed
Een bibliotheekpas tot 18 jaar	V	Kinderen t/m 17 jaar kunnen gratis lid worden van de Bibliotheek Gulpen- Wittem
Vervoer: fietsregeling en/of (gratis) openbaar vervoer	V	Kinderen kunnen gratis of met korting reizen met Arriva. Ook zijn er mogelijkheden voor het verkrijgen van een fiets via de Fietsbank. Kinderen die de mogelijkheid hebben, moeten vooral gestimuleerd worden om te fietsen, omdat dit ook bijdraagt aan de gezondheid van kinderen.
Deelname aan een wekelijkse activiteit ter ontspanning of sportieve/culturele ontwikkeling	V	Via de regeling maatschappelijke participatie en het Jeugdfonds Sport en Cultuur.

Wat gaan we doen?

- Onderwijs beter informeren over het kindpakket;
- Verenigingen beter informeren over het kindpakket;
- Jongeren betrekken bij beleidsvorming door initiatieven van jongeren te ondersteunen en stimuleren en aan te sluiten bij bestaande regionale of landelijke initiatieven op het gebied van jongerenparticipatie. Samen met de jongeren zullen we bekijken wat ze belangrijk vinden, waar ze prioriteit aan willen geven en hoe we dit aan gaan pakken. We vinden het belangrijk om de betrokkenheid van jongeren op een vanzelfsprekende wijze blijvend in onze aanpak op te nemen.

5.4. SAMEN AAN DE SLAG

Gemeente Gulpen-Wittem werkt samen met maatschappelijke partners, vrijwilligersorganisaties, scholen en ondernemers om armoede in Gulpen-Wittem te bestrijden, te voorkomen, te verzachten en op te lossen. Deze partijen weten vaak beter wat er speelt in Gulpen-Wittem en welke problemen burgers ervaren.

Hun ondersteuningsmogelijkheden zijn vaak laagdrempelig en zij signaleren stille armoede, omdat zij 'achter de voordeur' komen.

Wat gaan we doen?

- Veel partners hebben de behoefte om kennis te maken met elkaar, elkaars initiatieven en werkwijze. Gemeente Gulpen-Wittem wil deze partners dan ook (blijven) samenbrengen bij netwerkbijeenkomsten, werkconferenties en rondetafelgesprekken. De gemeente heeft hierin een faciliterende rol;

- Ook willen we de doelgroep betrekken bij deze bijeenkomsten om te leren van ervaringsdeskundigen, maar ook om hen in te zetten om de doelgroep beter en sneller te bereiken. Door armoede een gezicht te geven wordt het taboe verbroken;
- Continue aandacht communicatie over alle regelingen, zodat partners ervan op de hoogte zijn en blijven;
- Waar mogelijk willen we (nieuwe) maatschappelijke initiatieven en burgerinitiatieven ook stimuleren door mee te denken over het initiatief, de initiatiefnemers in verbinding te brengen met relevante partners, te communiceren over het initiatief in de gemeentelijke media of een (start)subsidie te verstrekken. We ondersteunen en nemen deel aan allianties en dragen onze visie uit waar en wanneer dit mogelijk is;
- In dit alles betrekken we de gemeenten in de subregio Maastricht-Heuvelland. Waar mogelijk en nodig werken we samen, maar te alle tijden versterken we elkaar door informatie te delen.

6. FINANCIËN

De in dit plan beschreven visie en uitgangspunten worden in dit hoofdstuk vertaald naar concrete acties, maatregelen en samenwerkingsverbanden. Sinds 2015 is er sterk ingezet op de aanpak van armoede: de bestaande regelingen en voorzieningen worden gecontinueerd en daar waar noodzakelijk aangepast of uitgebreid.

Naast continuering van de bestaande regelingen (zie overzicht op pagina 16, 17 en 18) en voorzieningen richten we ons zoals in dit plan benoemd onder andere op preventie en vroegsignalering en extra aandacht voor kinderen. Er wordt een intensieve samenwerking gezocht met (maatschappelijke) organisaties en vrijwilligersinitiatieven die armoede en schulden kunnen signaleren en/of armoede kunnen voorkomen, verminderen of oplossen, al dan niet in samenwerking met de gemeenten in Maastricht-Heuvelland.

Het beschikbare budget is het budget opgenomen in de begroting voor 2020. Zie de tabel hieronder.

	Begroting 2020
Bijzondere bijstand	€ 315.000
Gemeentelijke regelingen	€ 57.750
Subtotaal	€ 372.750
Verhoging inkomensnorm 110-110%	€ 55.000
Fondsen	€ 25.000
Schuldhelpverlening	€ 96.000
Subtotaal	€ 548.750
Debiteuren bijzondere bijstand	€ 45.000
Totaal	€ 503.750

Dit hoofdstuk is een dynamisch hoofdstuk, wat betekent dat de inhoud gedurende de looptijd aangepast kan worden als dat nodig is. Te denken valt aan nieuwe initiatieven die passen binnen het beleid, wanneer hier behoefte aan is. Of een verschuiving van budget, wanneer het bereik van bepaalde voorzieningen groter of kleiner blijkt dan verwacht.

De voortgang wordt continu bewaakt en gemonitord en financiële wijzigingen zullen in de Planning & Control documenten doorgevoerd worden.

Hierna worden alle regelingen in de aanpak van armoede en schulden benoemd en de daadwerkelijk gemaakte kosten. Dit om een inzicht te geven in de jaarlijkse kosten voor onze gemeente. Uitgangspunt is het jaar 2019, omdat dat een compleet jaar is.

UITGAVEN 2019	
BIJZONDERE BIJSTAND Inwoners met een minimuminkomen die noodzakelijke kosten hebben wegens bijzondere omstandigheden kunnen een aanvraag indienen bij Sociale Zaken Maastricht-Heuvelland.	€ 305.555

Ook als het inkomen hoger is dan de bijstandsnorm, kan bijzondere bijstand worden aangevraagd. De gemeente berekent de bijdrage naar draagkracht.	
INDIVIDUELE INKOMENSTOESLAG Bestemd voor inwoners die lange tijd een inkomen hebben op bijzondere bijstandsniveau of een bijstandsuitkering krijgen. De individuele inkomenstoelage is een geldbedrag voor mensen die een lange tijd van een laag inkomen moeten leven en geen uitzicht hebben op een hoger inkomen. De individuele inkomenstoelage is belastingvrij en wordt 1 keer per 12 maanden uitbetaald.	€ zit in bijzondere bijstand
TEGEMOETKOMING AANVULLENDE ZIEKTEKOSTENVERZEKERING Inwoners met een minimum inkomen kunnen van de gemeente een tegemoetkoming in de kosten van hun aanvullende zorgverzekering ontvangen.	€ zit in bijzondere bijstand
KWIJTSCHELDING GEMEENTELIJKE BELASTINGEN Mensen met een minimum inkomen kunnen in aanmerking komen voor een kwijtschelding van de gemeentelijke belastingen. Aanvragen gebeurt bij de Belasting Samenwerking Gemeenten en Waterschappen (BsGW).	€ 37.188 (bedrag 2018)
BIJDRAGE MAALTIJDVOORZIENINGEN Inwoners met een minimum inkomen, die door het gebruik van een bijzondere maaltijdvoorziening extra kosten maken, kunnen hiervoor bijzondere bijstand aanvragen bij Sociale Zaken Maastricht-Heuvelland.	€ zit in bijzondere bijstand
BIJDRAGE SOCIALE ALARMERING Inwoners met een minimum inkomen, die door het gebruik van sociale alarmering extra kosten maken, kunnen hiervoor bijzondere bijstand aanvragen bij Sociale Zaken Maastricht-Heuvelland.	€ zit in bijzondere bijstand
REGELING MAATSCHAPPELIJKE PARTICIPATIE Mensen met een minimum inkomen kunnen bij de gemeente (SZMH) een vergoeding aanvragen voor sociaal culturele activiteiten. De vergoeding is € 150 per persoon/gezinslid per jaar.	€ zit in bijzondere bijstand
SCHOOLKOSTENREGELING De gemeente (SZMH) heeft voor inwoners met een minimum inkomen een tegemoetkoming in de schoolkosten van kinderen in de leeftijd van 12 tot 18 jaar. De bijdrage is € 155 per kind per jaar.	€ zit in bijzondere bijstand
PROFESSIONELE SCHULDHULPVERLENING KREDIETBANK LIMBURG Dienstverleningsovereenkomst KBL, bijdrage KBL, bijdrage oninbare kredieten en kosten renteverlaging.	€ 107.204
STICHTING LEERGELD Stichting Leergeld ondersteunt ouders/verzorgers met een inkomen van maximaal 110% van de bijstandsnorm bij aanvragen voor sport, cultuur, onderwijs en welzijn. Voor kinderen in het basisonderwijs heeft Leergeld zelf maximaal € 200 per kind per jaar beschikbaar voor onderwijs en welzijn, voor kinderen in het voortgezet onderwijs is dat maximaal € 300 per kind per jaar. Aanvragen voor sport en cultuur worden door Leergeld behandeld en dan doorgestuurd naar het Jeugdfonds Sport en Cultuur.	€ 5.000
JEUGDFONDS SPORT Via het Jeugdfonds Sport kunnen kinderen van 4 tot 18 jaar uit gezinnen met een laag inkomen sporten. Het fonds helpt door het betalen van de contributie en soms sportkleding of sportattributen. De bijdrage bedraagt maximaal € 225 per kind per jaar. Vanaf 2020 is het ook mogelijk om zwemdiploma A,B,C via het fonds te halen. Voor zwemdiploma staat een vergoeding van € 425. Dit is het fonds overeengekomen met Mosaqua.	€ 10.000
JEUGDFONDS CULTUUR Via het Jeugdfonds Cultuur kunnen kinderen van 4 tot 18 jaar uit gezinnen met een laag inkomen in aanmerking komen voor een vergoeding voor bijvoorbeeld danslessen, muziekles, toneel, tekenles etc. De bijdrage bedraagt maximaal € 425 per kind per jaar.	€ 5.000
BIJDRAGE NATIONAAL JEUGDONTBIJT Het Stichting Nationaal Jeugd Ontbijt stelt zich ten doel, dat ieder kind in Nederland dagelijks gezond ontbijt. De Stichting Nationaal Jeugd Ontbijt zet zich daarom in	€ 10.455

om kinderen van ouders, die zo'n ontbijt niet kunnen betalen, wekelijks van zeven gratis ontbijtjes te voorzien.	
NO CREDIT GAME OVER No Credit Game Over! is een stadspel, dat jongeren in beweging brengt rond een sociaal relevant thema, namelijk "schulden". Aan de hand van digitale media dient de jongere zich een weg te banen door de stad (Maastricht) in een poging de schulden van zijn personage af te lossen. Hierbij dient hij zelf verschillende organisaties (Sociale Zaken Maastricht-Heuvelland, Podium24, Juridisch Loket, Tempo-Team uitzendbureau, Kredietbank Limburg etc.) aan te spreken en praktische oplossingen te zoeken.	€ 4.643
COMMUNICATIE Communicatie van onder andere www.pasopjegeld.nl , kindpakket etc.	€ zit andere budgetten

7. MONITORING, EVALUATIE EN COMMUNICATIE.

Monitoring:

Het is belangrijk om van onze inwoners zelf terug te horen hoe zij het armoedebeleid in de gemeente Gulpen-Wittem ervaren. Daartoe hebben de portefeuillehouder en de beleidsmedewerkers hun oor te luister gelegd bij onder meer de Adviesraad Sociaal Domein, de Cliëntenraad Participatiewet Maastricht Heuvelland, Sociale Zaken Maastricht Heuvelland, Kredietbank Limburg, Trajekt, MEE, de Paus Franciscusgroep, Nationaal Jeugdontbijt, Caritas Gulpen en Vluchtelingenwerk.

De Adviesraad Sociaal Domein is een onafhankelijke vertegenwoordiging van inwoners uit onze gemeente die het college en de gemeenteraad gevraagd en ongevraagd advies geeft over voorgenomen en bestaand beleid. De gemeente Gulpen-Wittem betreft de Adviesraad Sociaal Domein bij de beleidsontwikkeling, beleidsimplementatie, beleidsuitvoering en beleidsevaluatie, zodat zij kunnen bijdragen aan de totstandkoming of verbetering van het beleid. De Adviesraad Sociaal Domein en de Cliëntenraad Participatiewet Maastricht-Heuvelland, maar ook partners die werken met inwoners in armoede, en uitkeringsgerechtigden worden betrokken bij de monitoring van dit Beleidsplan Armoede.

Evaluatie:

Dit beleidsplan Armoede zal 1 keer per jaar, met name na afloop van het jaar, in het eerste kwartaal van het volgende jaar, geëvalueerd worden.

Communicatie:

Gedurende de looptijd van dit beleidsplan communiceren we over de ontwikkelingen en de stappen die worden gezet om onze ambities te verwezenlijken. We gebruiken hiervoor onder andere onze gemeentelijke communicatiekanalen.

Verder communiceren we over de armoederegelingen die er voor minima zijn. De kracht van die communicatie zit niet alleen in de gemeentelijke communicatiekanalen, maar ook in de mondelinge informatie die door intermediairs gegeven wordt aan onze burgers. Voor het kindpakket is er een aparte folder samengesteld, die vanaf augustus 2020 op diverse plekken binnen onze gemeente is verspreid.

BIJLAGE

KORT VERSLAG BIJeenKOMST ARMOEDE D.D. 4 JUNI 2020

Op donderdag 4 juni 2020 vond er op verzoek van de Adviesraad Sociaal Domein een bijeenkomst Armoede plaats.

Aanwezig waren vertegenwoordigers van de Adviesraad Sociaal Domein, de Cliëntenraad Participatiewet Maastricht Heuvelland, Sociale Zaken Maastricht Heuvelland, Kredietbank Limburg, Trajekt, Nationaal Jeugdombij, Caritas Gulpen, Vluchtelingenwerk.

De bijeenkomst werd voorgezeten door wethouder Van der Kleij.

Aan de hand van het conceptbeleidsplan Armoede werd de aanwezigen een aantal vragen gesteld.

Vraag 1. 'Wat is voor jullie armoede?'

Geld is de basis, maar er is meer. Armoede heeft effect op alles:

- Je toekomstperspectief
- Je geheugen, omdat je hersenen er ook op reageren
- Je wordt geleefd, je kunt niets zelf bepalen
- Iedere dag is een gevecht
- Je komt in een visuele cirkel
- Je gaat piekeren
- De maatschappij ziet mensen in armoede als consumenten, mensen in armoede kunnen dit niet meer volgen
- De lat wordt overal steeds hoger gelegd
- Verlies van vrienden

Vraag 2. Wat vinden jullie positief aan het beleidsplan Armoede?

- Compleet pakket
- Vroegsignalering
- Continuering van armoedebeleid
- Preventie
- Begeleiden in zelfredzaam worden
- Inlevend maatwerk
- Integraal

Verder werd het volgende opgemerkt:

- Wonen: scheef wonen (mensen met 'geld' die sociaal gehuurd zitten)
- Wonen: kleine woningen, te weinig ruimte voor ieder. Zeker gezinnen met kinderen die bijvoorbeeld autisme hebben

Vraag 3. Herkennen jullie je in de visie en doelen die de gemeente stelt in het beleidsplan?

7 aanwezigen gaven aan zich te herkennen in de visie en de doelen van de gemeente. 1 aanwezige herkende zich deels wel en deels niet.

De overige vragen gingen over de doelen in hoofdstuk 5 van het beleidsplan.

Integrale aanpak:

- Waarom is er geen meldpunt voor armoede
- Opvoeding en onderwijs aanpassen, zodat je leert hoe het er in het leven aan toe gaat en dat je het moet nemen zoals het is
- Kinderen in armoede voelen zich niet altijd veilig op school, zeker vroeger niet
- Goede ervaringen met de aanpak van vrije scholen: er is meer dan.....
- Bewustwording bij scholen belangrijk, dat er ook kinderen in armoede zijn. Rol voor het schoolmaatschappelijk werk
- Ervaringsdeskundigen inzetten

Preventie en vroegsignalering:

- Het bereik van de doelgroep blijft lastig
- Inzetten van ervaringsdeskundigen. Dit werk ook beter bij de doelgroep vluchtelingen, bijvoorbeeld tolk/vertalers die zelf te maken hebben gehad met regelingen
- Scholing voor kinderen, volwassenen en professionals

- Bekendheid onder inwoners vergroten dat er mogelijkheden zijn zoals het aanvragen van fondsen bijvoorbeeld op scholen, verenigingen
- Armoede regelmatig als gespreksonderwerp op de agenda plaatsen, zowel bij de gemeente, in het basis- en middelbaar onderwijs, in verenigingen, in adviesraden om bespreekbaar te maken wat de knelpunten op verschillende leefgebieden zijn

Kinderen:

- Geestelijk aspect bij kindpakket? Eigenwaarde en zelfredzaamheid zijn belangrijk
- Wat heb je als ouder nodig om je kinderen zelfredzaam te maken
- Kinderen informeren hoe om te gaan met geld. Het belang van sparen uitleggen. Bijeenkomsten op school.